

Hoofdredacteur ESB
s.phlippen@sdu.nl

Canon van de economie

Sinds de kredietcrisis ligt het financieel kapitalisme onder vuur. De economie en de economische theorie worden hierbij regelmatig ter verantwoording geroepen. Er zouden te weinig *checks and balances* zijn om de uitwassen van de financiële wereld, zoals oncontroleerbare complexiteit van producten en een verziekte beloningscultuur, in te dammen. Voor zover de oorzaak hiervan bij de economische wetenschap kan worden gezocht, wordt er – extreem gesteld – vanuit twee kampen gewezen naar een verklaring: de economen van het grote overzicht enerzijds en de doorgespecialiseerde economen anderzijds.

De economen van het grote overzicht zien vooral het gebrek aan overzicht door overspecialisatie en de *publish or perish*-cultuur als oorzaak, omdat die onderzoekers aanzetten om zich te storten op publiceerbare modellen en exotische data die weinig bijdragen aan “het grote debat”.

Hiertegenover staan de doorgespecialiseerde economen die van mening zijn dat het juist de economen van het grote overzicht zijn die zich, zonder onderzoeksbasis, deskundig achten op vele terreinen. Hiermee stellen zij niet alleen de deskundigen per specifiek onderzoeksdomein onterecht op de achtergrond, maar wekken zij ook de indruk alles onder controle te hebben.

Bij afwezigheid van het debat waarin confrontatie plaatsvindt tussen de kleine (gespecialiseerde) en de grote (overzichts)vragen, maar ook tussen empirie en theorie, of zelfs tussen macro- en microvraagstukken, dreigt verkokering. Verkokering die ons economen wordt verweten en waarvoor wij ter verantwoording worden geroepen. Om dit debat te kunnen aangaan is een gemeenschappelijke deler nodig. Een kennisbasis waarover consensus heerst. Het debat zou een dialectiek van rationele argumenten moeten

zijn, die gevrijwaard is van retoriek (*framing*). Om deze basis te vinden wil ik u vragen om na te denken over de vragen of onderzoeksthema's die tien, twintig of meer jaren geleden aan de orde waren en waarvan men het in uw vakgebied nu wel eens is over de antwoorden. Deze inzichten beantwoorden de vragen: Wat hebben we geleerd? Wat wéten we? En waar is consensus over? De antwoorden zullen niet spectaculair zijn en weinig aanleiding geven tot framing, omdat de inzichten waarover consensus heerst zelden bruikbaar zullen zijn voor politici. Om een voorbeeld te geven: op het onlangs gehouden congres voor arbeidseconomen (EALE) gaan opvallend veel onderzoeken over borstvoeding, vroegtijdige ontwikkeling van het kind, scholing, depreciatie van vaardigheden en preferentieparameters. Tien of vijftien jaar geleden ging het vooral over thema's als vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, vakbonden, instituties en werkloosheid. Een van de redenen voor verschuiving in onderwerpen is dat men het in het vak wel eens is over de inzichten. Deze inzichten kunnen als basis dienen voor overzichtsartikelen.

Dergelijke overzichten kunnen een basis vormen van waaruit het debat gevoerd kan worden, omdat zij uit gemeenschappelijke premissen zijn opgebouwd. Uiteindelijk bouwt niet alleen de econoom van het grote overzicht maar ook de doorgespecialiseerde econoom voort op eerdere inzichten en is dus een telg van de stam waarin deze premissen gelden. De overzichtsartikelen zullen samen een canon van de economie vormen die ESB vanaf 2012 gaat publiceren. De wellicht lastigste taak die op de redactiekamer rust, is het besluit welke onderzoekers aan te schrijven voor een dergelijk overzicht. Hoe voorkomen we dat auteurs (onbewust) vanuit hun eigen onderzoeklijn een overzicht bieden waarbij belangrijke bijdragen in het vakgebied onbelicht blijven. Om een zo objectief mogelijk overzichtswerk te publiceren vragen wij meerdere auteurs om samen te schrijven. Auteurs uit verschillende onderzoeksgroepen en zowel economen van het grote overzicht als doorgespecialiseerde economen. Uw eerste reactie is waarschijnlijk dat u echt geen tijd heeft om een co-auteurschap aan te gaan met anderen dan de *usual suspects* waarmee u publiceert. En dat u het niet ziet zitten als uw vakgenoot zich met uw ideeën gaat bemoeien. In tweede instantie zal uw moedige en principiële kant van zich laten horen door te denken “waarom niet”. Het zou immers nog wel eens interessant kunnen uitpakken en tot iets nieuws kunnen leiden.